

Riktlinjer för arbetet med Studie- och yrkesvägledning vid Edenskolan

En konkretisering av vad de nationella målen för studie- och yrkesvägledning innebär för Edenskolan

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer, utom förskolan och förskoleklassen, ha tillgång till personal med sådan kompetens som kan tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Under sin skoltid behöver eleven utveckla kunskaper både om sig själv och om olika valalternativ. Eleverna behöver också utveckla förmågan att väga samman personliga faktorer med valalternativen för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Förutom det behöver eleverna ges möjlighet att utveckla färdigheter i att genomföra sina beslut. Detta ställer krav på tillgänglig kompetens inom de olika delar som utgör studie- och yrkesvägledningen.

Elevens behov av studie- och yrkesvägledning kan summeras som att eleven, utifrån sina förutsättningar, ska:

- bli medveten om sig själv
- bli medveten om olika valalternativ, såsom olika utbildningar och yrken
- bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen
- lära sig att fatta beslut
- lära sig att genomföra sina beslut

Studie- och yrkesvägledande moment från grundskolans årskurs 1 till årskurs 9

För att uppfylla lagstiftningens krav när det gäller studie- och yrkesvägledning, i läroplaner, skollag, förordningar och skolverkets allmänna råd, ska nedanstående implementeras och genomföras och därefter följas upp i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Grundskolan

I läroplanen för grundskolan framgår att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Årskurs 1-3

Skolans mål är att varje elev	Moment/ Aktiviteter för att uppnå målen	Genomförs av
Kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden	<ul style="list-style-type: none"> - Få kännedom om sig själv och sina klasskamrater genom arbetet med Plan mot diskriminering och kränkande behandling - Inte ge svaret till eleven utan låta eleven pröva sin idé/ tanke/ lösning - Efter genomfört arbete prata om resultatet och varför det blev som det blev - Kontinuerliga samtal med eleven om elevens utveckling, både socialt och pedagogiskt - Få kännedom om den demokratiska beslutsprocessen, och acceptera genomförda val ex klassråd / elevråd 	Lärare, SYV, elevhälsan
Har inblick i närsamhället och dess arbete, förenings-, - och kulturliv	<ul style="list-style-type: none"> - Göra studiebesök i närmiljön ex brandstation, bondgård, föreningslivet. - Bjud in föreläsare/ föräldrar som berättar om sitt yrke/ intresse - Prata om vilka förmågor och kunskaper man behöver ha för att kunna utföra olika typer av yrken eller sporter etc. - Få kännedom om arbetslivet genom praktik (åk3). 	Lärare, SYV, rektor
Har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder	<ul style="list-style-type: none"> - Skriva/ rita ett brev till sig själv som öppnas i framtiden ex om 3-6 år. - Tankar om framtiden, hur ser samhället ut, hur lever jag, vad jobbar jag med etc.? 	Lärare, SYV, rektor

Skolans mål är att varje elev	Moment/ Aktiviteter för att uppnå målen	Genomförs av
<p>Kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Få kännedom om sig själv och sina klasskamrater genom arbetet med Plan mot diskriminering och kränkande behandling - Få kännedom om funktionsnedsättningar och hur en tillgänglig och anpassad miljö kan minska betydelsen av dessa - Synliggöra för eleven vilka val man gör varje dag, utan att tänka på det. Att inte göra ett val, är också ett val - Diskutera traditionella genus mönster och varför det ser ut så, vem bestämmer det? - Inte ge svaret till eleven utan låta eleven pröva sin idé/ tanke/ lösning och sedan ha ett reflekterande samtal utifrån resultatet - Kontinuerliga samtal med eleven om elevens utveckling, både socialt och pedagogiskt - Skriva en berättelse utifrån tankar om sig själv i framtida yrken/ arbetsmarknad - Få kännedom om den demokratiska beslutsprocessen, och acceptera genomförda val ex klassråd/ elevråd 	<p>Lärare, SYV, elevhälsan</p>
<p>Har inblick i närsamhället och dess arbete, förenings-, - och kulturliv</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Göra studiebesök på arbetsplatser (kan vara på den egna skolan) och i föreningslivet - Vid studiebesök diskutera vilka som arbetar på platsen, vilka olika arbetsuppgifter som finns på arbetsplatsen och hur man utbildar sig till yrket - Bjuda in föreläsare, göra intervju med föräldrar, närstående, skolpersonal som berättar om sitt yrke/ utbildningsbakgrund - Prata om vilka förmågor och kunskaper man behöver ha för att kunna utföra olika typer av yrken eller sporter etc - Få kännedom om arbetslivet genom praktik. 	<p>Lärare, SYV, Hela skolans personal</p>
<p>Har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Skriva ett brev till sig själv som öppnas i framtiden ex om 3-6 år. Tankar om framtiden, hur ser samhället ut, vilka yrken finns, vad vill jag själv bli? - SYV/lärare ger en grundläggande information om det svenska utbildningssystemet, betygskriterier, meritvärde och antagningsvillkor inför gymnasiet - SYV/lärare informerar elever och föräldrar om vikten av kunskaper i språk inför framtida studier, språkval och konsekvenser med avhopp 	<p>Lärare, SYV, rektor</p>

Skolans mål är att varje elev	Moment/ Aktiviteter för att uppnå målen	Genomförs av
<p>Kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Få kännedom om sig själv och sina klasskamrater genom arbetet med Plan mot diskriminering och kränkande behandling - Få kännedom om sig själv, sig själv i en grupp, roller i en grupp ex. värderingsövningar - Synliggöra för eleven vilka val man gör varje dag, utan att tänka på det. Att inte göra ett val, är också ett val - Inte ge svaret till eleven utan låta eleven pröva sin idé/ tanke/ lösning. Att ha ett reflekterande samtal efter genomfört arbete - Kontinuerliga samtal med eleven om elevens utveckling både socialt och pedagogiskt - Skiva en berättelse utifrån besök i arbetslivet - Skriva ett brev till sig själv i åk 7 som öppnas i åk 9. Tankar om framtiden, drömjobb, familjeliv, vad man mår bra av, hur man vill leva sitt liv etc. - Få kännedom om den demokratiska beslutsprocessen, och acceptera genomförda val ex klassråd/ elevråd 	<p>Lärare, SYV, elevhälsan</p>
<p>Har inblick i närsamhället och dess arbete, förenings-, - och kulturliv</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Göra studiebesök på arbetsplatser, universitet, gymnasium - Bjuda in föreläsare som berättar om sitt yrke och vägen till yrken/ utbildningar - Prata om förmågor och kunskaper man behöver ha för att kunna utföra olika yrken, sporter etc. - Få kännedom om arbetsvillkor, arbetstagarens ansvar och skyldigheter i arbetslivet - Praktik på olika gymnasiesärskoleprogram för elever inom målgruppen - Få kännedom om arbetslivet genom praktik inom olika brancher. 	<p>Lärare, SYV</p>

<p>Har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder</p>	<ul style="list-style-type: none"> - SYV informerar elever och föräldrar inför valet till gymnasiet - Enskilda vägledningssamtal - Grupp vägledning utifrån genus tankar, vad är typiskt manliga/kvinnliga yrken och varför? Ex Vilka typiska manliga yrken fanns det för ca 50 år sedan – hur ser det ut idag? Varför? - SYV/ lärare informerar om betygskriterier, meritvärde och antagningsvillkor inför gymnasiet. - SYV ger grundläggande information om möjligheten till utbildningar utanför Sverige, att man kan översätta svenska betyg/ meritvärde ute i Europa och även utanför Europa - SYV organiserar så att eleverna utifrån sina behov av anpassningar får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. 	<p>Lärare, SYV</p>
--	---	--------------------

Så här kommer arbetet att följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet

Lärare, elevhälsa, SYV och rektor ska terminsvis göra självskattningar utifrån nedanstående mål för om:

- eleverna kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden
- eleverna har inblick i närsamhället och dess arbete, förenings-, och kulturliv
- eleverna har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och andra länder
- eleverna har tillgång till kontinuerlig vägledning och vägledning inför val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning
- elevernas studie- och yrkesval begränsas av kön, social eller kulturell bakgrund
- rektorn tar sitt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen genomförs som en integrerad del av utbildningen samt genom information och vägledning inför val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning
- huvudmannen har god kännedom om målen för studie- och yrkesvägledningen och tar ansvar för att den genomförs i enlighet med målen.

Självskattningens resultat ska sedan sammanställas i ett systematiskt kvalitetsdokument (SK-dokument). Dokumentet ska förutom resultat även innehålla en analys av gjorda insatser, samt kunna fungera som ett verktyg för att identifiera och synliggöra fokusområden.

Skolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet i form av SK-dokument kommer att vara utgångspunkter vid upprättandet av den årliga kvalitetsredovisningen.

Ansvar

Rektorn är ansvarig för att studie- och yrkesvägledningen genomförs som en integrerad del av utbildningen, samt genom information och vägledning inför val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektor är också ansvarig för att detta följs upp i de kvalitetssamtal som genomförs terminsvis.

De mål som arbetet har sin utgångspunkt i är hämtade från

- Läroplanen för grundskolan 2011, 2.6 Skolan och omvärlden